

Nr 20

Utbildningsutskottets betänkande med anledning av propositionen 1975:1 såvitt gäller anslag under åttonde huvudtiteln till atomforskning jämte motion

Propositionen

I propositionen 1975:1 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) har regeringen under punkten E 50 (s. 354–357) föreslagit riksdagen att till Atomforskning för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 32 754 000 kr.

Motionen

1975:1371 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari hemställs att riksdagen under punkt E 50 i budgetpropositionens bilaga 10 beslutar tilldela plasmafysik med fusionsforskning ett anslag av 5 412 000 kr., vilket innebär en höjning av det under punkt E 50 begärda totalanslaget till 35 676 000 kr.

Utskottet

Från detta anslag bestrids kostnader för dels forskningsprojekt, dels en extra ordinarie tjänst som professor och sex särskilda forskartjänster, dels statens råd för atomforskning förvaltning. Från anslaget utgår även medel för del av det svenska bidraget till den europeiska kärnforskningsorganisationens (CERN) program för en 300 GeV-accelerator (jfr prop. 1971:55, UbU 1971:18, rskr 1971:175).

Statens råd för atomforskning beräknar medelsbehovet budgetåret 1975/76 till sammanlagt 42 695 000 kr., dvs. en ökning med 12 450 000 kr. Av det totala beloppet avser 3 490 000 kr. plasmafysik med fusionsforskning, dvs. en ökning med 1 000 000 kr. jämfört med innevarande budgetår.

I budgetpropositionen föreslås att anslaget till atomforskning förs upp med 32 754 000 kr.

En höjning av sistnämnda anslag till 35 676 000 kr. yrkas i motionen 1975:1371. Syftet med motionsyrkandet är att garantera fusionsforskningen den ram som enligt motionärernas mening behövs för att planerade projekt skall kunna fullföljas och de ansökningar som gjorts till rådet rörande fusionsforskning skall kunna beviljas.

Till årets riksmöte har avgivits en proposition om energihushållning m. m. (1975:30), vilken remitterats till näringsutskottet. I propositionen erinras om att det av energiprogramkommittén föreslagna stödet av 5 000 000 kr. per

år under en treårsperiod till plasmafysik med fusionsforskning av flera re-
missorgan föreslagits bli avsevärt utökad. Chefen för industridepartementet
uttalar att han finner det angeläget med en svensk bevakning av det stora
internationella arbete som görs på detta område. Då den inom landet be-
fintliga vetenskapliga kompetensen på området har hög internationell klass
bör enligt departementschefen satsningarna på en långsiktig kunskapsupp-
byggnad kunna göras relativt stora. Inom en gemensam ram beräknas me-
delsbehovet för forskning rörande fusionsenergi, geotermisk energi, vind-
energi och övriga energiformer (bl. a. solenergi) under en treårsperiod till
50 000 000 kr., varav 16 800 000 kr. avser budgetåret 1975/76. Därutöver
föreslås att 5 000 000 kr. skall anvisas budgetåret 1975/76 för grundforskning
om energiproduktion varav fusionsforskningen är en del.

Utskottet har tidigare betonat värdet och betydelsen av forskning inom
området plasmafysik med fusionsforskning och av att denna forskning ges
ekonomiskt stöd i en utsträckning som medger att pågående, av sakkunniga
prioriterade, forskningsprojekt kan bedrivas effektivt (UbU 1973:10). Ut-
skottet har nu noterat att statens råd för atomforskning genom ökningen
av resurserna innevarande budgetår kunnat väsentligt öka bidragen till ex-
perimentell och teoretisk forskning inom området plasmafysik med fusions-
forskning. Då medel för denna angelägna forskning nu kan förutsättas utgå
dels under åttonde huvudtiteln från reservationsanslaget Atomforskning,
dels under trettonde huvudtiteln från de i propositionen 1975:30 föreslagna
nya reservationsanslagen Energiforskning och Grundläggande forskning för
energiområdet föreslår utskottet att riksdagen med avslag på motionen
1975:1371 till Atomforskning för budgetåret 1975/76 anvisar 32 754 000 kr.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till propositionen 1975:1 och med avslag
på motionen 1975:1371 till *Atomforskning* för budgetåret
1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisar ett reservations-
anslag av 32 754 000 kr.

Stockholm den 13 maj 1975

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Jönsson i Arlov (s),
Nordstrandh (m), Wiklund (s), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), fröken
Hörlén (fp), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru
Sundberg (m), herrar Sundgren (s), Karlsson i Mariefred (c), fru Lantz (vpk)
och fröken Rogestam (c).

Särskilt yttrande

av fru Lantz (vpk) som anser:

Fusionsforskningen inom landet har alltför länge tilldelats för låga anslag. Energisituationen och dess framtidsperspektiv, liksom de resultat svenska forskare inom fusionsområdet nått, understryker den primära vikt som nu och för framtiden måste fästas vid en snabb utveckling av fusionsforskningen. I motionen 1975:1371 begärdes ett ökat anslag till atomforskningen för att garantera att inläggande ansökningar om medel till fusionsforskning skulle kunna beviljas. Därefter har förslag om ökat stöd till bl. a. fusionsforskningen lagts fram i propositionen 1975:30 om energihushållningen. Jag förutsätter att de medelsbehov som föranledde motionen 1975:1371 kommer att bli tillgodosedda dels genom bidrag från statens råd för atomforskning, dels genom de föreslagna nya anslagen till forskning inom energiområdet.

